Rijksdienst voor Identiteitsgegevens
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Datum
12 november 2026

Kenmerk
2026-0000581296

besluit

In het verzoek van 14 oktober 2026, met kenmerk 2026-0000599763 heeft de Universiteit Utrecht verzocht om autorisatie voor de selectieverstrekking van gegevens als bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder b, van het Besluit basisregistratie personen in verband met het uitvoeren van het onderzoek Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE).

Gelet op de artikelen 3.1 en 3.13 van de Wet basisregistratie personen en artikel 44 van het Besluit basisregistratie personen wordt op dit verzoek als volgt besloten.

Paragraaf 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:
a. de onderzoeksinstelling: de Universiteit Utrecht;
b. de Wet BRP: de Wet basisregistratie personen;
c. het Besluit BRP: het Besluit basisregistratie personen;
d. de basisregistratie personen: de basisregistratie personen, bedoeld in artikel 1.2 van de Wet BRP;
e. de systematische verstrekking: de systematische verstrekking, bedoeld in artikel 1.1, onder g, van de Wet BRP;
f. de persoonslijst: de persoonslijst, bedoeld in artikel 1.1, onder c, van de Wet BRP;
g. de ingezetene: de ingezetene, bedoeld in artikel 1.1, onder f, van de Wet BRP;
h. de afnemersindicatie: de codering die de onderzoeksinstelling aanduidt in verband met de uitvoering van dit besluit en die is vermeld in de autorisatietabelregel;
i. de selectieverstrekking van gegevens: de selectieverstrekking van gegevens, bedoeld in artikel 37, eerste lid, onder b, van het Besluit BRP;
j. de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens: de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

k. het CBS: het Centraal bureau voor de statistiek zoals genoemd in artikel 2 van de Wet op het Centraal bureau voor de statistiek;
l. het onderzoek: het onderzoek 'SHARE' zoals beschreven in bijlage I van dit besluit.

Paragraaf 2. De selectieverstrekking van gegevens aan de onderzoeksinstelling

Artikel 2

1 Op de selectiedatum worden de persoonslijsten van ingezetenen geselecteerd van wie het door het CBS aangeleverde A-nummer actueel voorkomt in de basisregistratie personen, waarop geen indicatie geheim voorkomt en waarvan de bijhouding van zijn of haar persoonslijst niet is opgeschort.

2. De doelgroep zoals omschreven in het eerste lid betreft uitsluitend ingezetenen van 50 jaar tot en met 72 jaar, die deel uitmaken van de onderzoeksgroep. De onderzoeksgroep is het resultaat is van een steekproef van het CBS, zoals uitgevoerd op verzoek van de onderzoeksinstelling.

3. Van de geselecteerde persoonslijsten worden op de leveringsdatum de in bijlage II opgenomen gegevens aan de onderzoeksinstelling verstrekt voor zover deze gegevens op de persoonslijsten zijn opgenomen.

4. De selectiedatum en de leveringsdatum worden door de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens in overleg met de onderzoeksinstelling vastgesteld.

Paragraaf 3. Overige verstrekkingen aan de onderzoeksinstelling

Artikel 3

1. Indien een verstrekking aan de onderzoeksinstelling op grond van dit besluit een gegeven betreft dat op juistheid wordt of is onderzocht, bevat de verstrekking naast dit gegeven tevens de gegevens over dat onderzoek.

2. Indien aan de onderzoeksinstelling gegevens worden verstrekt van een persoonslijst waarvan de bijhouding is opgeschort, bevat de verstrekking tevens de gegevens omtrent de reden en de datum van de opschorting, alsmede, voor zover deze gegevens zijn opgenomen op de persoonslijst, gegevens over de verificatie en de aanlevering van de verstrekte gegevens.

Paragraaf 4. De verzending en de ontvangst van berichten

Artikel 4

Nadat schriftelijke overeenstemming is bereikt met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens kan de onderzoeksinstelling gebruik maken van een alternatief medium als bedoeld in de systeembeschrijving bij verstrekking van gegevens als bedoeld in paragraaf 2.

Paragraaf 5. Slotbepalingen

Artikel 5

1. De onderzoeksinstelling verstrekt aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onverwijld alle nieuw gebleken informatie die betrekking heeft op hetgeen geregeld is in dit besluit.

2. Deze informatie betreft in ieder geval wijzigingen in:
   a. het onderzoek of de wijze van uitvoering van het onderzoek van de onderzoeksinstelling;
   b. de regelgeving ten aanzien van het onderzoek of de wijze van uitvoering van het onderzoek van de onderzoeksinstelling;
   c. de gegevens uit de basisregistratie personen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het onderzoek van de onderzoeksinstelling.

Artikel 6

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 december 2026.

Het besluit en de bijlagen bij het besluit worden gepubliceerd in de Staatscourant.

's-Gravenhage, 12 november 2026

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

Directeur Identiteitsgegevens

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen per brief bezwaar maken bij de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Postbus 10451, 2501 HL Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar berust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

BIJLAGE I

Bijlage bij artikel 1 van dit besluit.

ONDERZOEKSPROJECT (AANLEIDING):

De officiële benaming van het onderzoek is: Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE).

Het onderzoek betreft de Nederlandse deelname aan een meerjarig en langlopend Europees wetenschappelijk onderzoek. Het betreft een sociaalwetenschappelijk, statistisch (panel)onderzoek waarin iedere twee tot drie jaar gegevens verzameld worden van de bevolking van 50 jaar en ouder in Nederland en 27 andere Europese landen. Nederland heeft deelgenomen sinds de eerste dataverzamelingsronde (een zogenoemde "wave", hierna tevens als zodanig aangeduid) die werd uitgevoerd in 2004.

Door middel van een steekproeftrekking wordt Wave 11 van SHARE in Nederland uitgevoerd: SHARE-NL. SHARE-NL heeft sinds de eerste Wave in 2004 in totaal tien dataverzamelingsrondes uitgevoerd. Het zogenoemde panelkarakter van het onderzoek houdt in dat dezelfde respondenten over meerdere jaren worden gevolgd om veranderingen in hun leven te kunnen bestuderen. De Nederlandse deelname aan SHARE (SHARE-NL) door de Universiteit Utrecht maakt als wetenschappelijke partnerinstelling onderdeel uit van SHARE-ERIC. SHARE-ERIC is de rechtspersoon op basis waarvan de onderzoeksinfrastructuur SHARE is opgericht.

Het huidige panel bestaat uit respondenten die in eerdere Waves zijn ingestroomd en die nog steeds deelnemen. Van de oorspronkelijke deelnemers uit Wave 1 neemt circa 20 procent nog steeds deel.

Omdat respondenten door de jaren heen uitvallen (door overlijden, verhuizing, weigering of andere redenen) en omdat jongere cohorten moeten worden toegevoegd om de doelgroep actueel te houden, is het noodzakelijk om periodiek een nieuwe verversingssteekproef te trekken.

De verversingssteekproef voor Wave 11 richt zich op personen geboren tussen 1955 en 1976 ter aanvulling van het bestaande panel. Voor de uitvoering van Wave 11 wil de Universiteit Utrecht nieuwe deelnemers uitnodigen voor SHARE-NL door middel van een nieuwe gestratificeerde aselecte (oftewel random) steekproeftrekking en gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen (BRP). Deze personen worden via een aselecte steekproef uit de BRP geselecteerd, benaderd voor deelname, en - indien zij instemmen - opgenomen in het panel voor toekomstige Waves.

Gelet op het bovenstaande, is voor de uitvoering van SHARE-NL gegevens uit de BRP nodig.

PROBLEEMSTELLING VAN HET ONDERZOEK (TOELICHTING, DOEL EN ALGEMEEN BELANG):

Het door de Universiteit Utrecht uit te voeren SHARE-NL maakt deel uit van het grote Europese onderzoeksprogramma SHARE, en betreft wetenschappelijk onderzoek. Binnen dit project wordt elke twee tot drie jaar informatie verzameld over mensen van 50 jaar en ouder in Nederland en 27 andere Europese landen.

Het doel van het onderzoek is om de leefsituatie van 50-plussers in Europa te beschrijven om zodoende de welvaart en het welzijn van ouderen te verbeteren. De wetenschappelijke kracht van SHARE is gebaseerd op de opzet als longitudinaal, of langlopend, onderzoek waarin het dynamische karakter van het verouderingsproces vastgelegd kan worden. Omdat dezelfde mensen gevolgd worden over de jaren heen, is het mogelijk om te zien hoe individuele levens veranderen, bijvoorbeeld voor en na pensionering, bij overgang naar een verzorgingshuis, of tijdens langdurige ziektes van diegene zelf of diens partner.

De onderzoeksgegevens worden beschikbaar gesteld aan wetenschappers wereldwijd. Zij gebruiken deze voor onderzoek naar onder andere gezondheid, werk, inkomen en welzijn van ouderen. Sinds 2022 zijn er meer dan 400 wetenschappelijke publicaties verschenen op basis van de Nederlandse SHARE-gegevens, waaraan ruim 150 onderzoekers meewerken.

SHARE biedt als voordeel dat verschillen tussen Europese landen in beleid, cultuur en geschiedenis kunnen worden bestudeerd. Het project staat onder toezicht van een internationale wetenschappelijke raad (*Scientific Monitoring Board*) die de kwaliteit van het onderzoek bewaakt.

Het onderzoek wordt in Nederland gefinancierd door ODISSEI (*Open Data Infrastructure for Social Science and Economic Innovations*), een organisatie die landelijke onderzoeksvoorzieningen voor de sociale wetenschappen beheert. ODISSEI ontvangt hiervoor subsidie van NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek) via de *National Roadmap for Large-Scale Research Infrastructures*.

Daarnaast wordt de Europese samenwerking en coördinatie van SHARE mede gefinancierd door de Europese Commissie, vooral via het ESFRI-programma (*European Strategy Forum on Research Infrastructures*).

De belangrijkste doelstellingen van SHARE zijn:

- Het doel van het onderzoek is om de leefsituatie van 50-plussers in Europa in kaart te brengen en zo bij te dragen aan het verbeteren van de welvaart en het welzijn van ouderen. SHARE is opgezet als een langlopend (longitudinaal) onderzoek, waarbij dezelfde mensen door de jaren heen worden gevolgd. Hierdoor kunnen veranderingen in hun leven worden bestudeerd, bijvoorbeeld rondom pensionering, verhuizing naar een verzorgingshuis of langdurige ziekte.
- Omdat het onderzoek in meerdere Europese landen wordt uitgevoerd, maakt SHARE ook verschillen tussen landen zichtbaar. Dit maakt de gegevens waardevol voor beleidsmakers en bestuursorganen binnen de Europese Unie.

- Het onderzoek verzamelt gegevens over onder andere gezondheid, lichamelijk functioneren, zorggebruik, psychisch welzijn, werk en inkomen, vermogen, huisvesting en sociale netwerken. SHARE combineert deze gegevens in één onderzoek. Daardoor kunnen onderzoekers verbanden bestuderen, zoals: Heeft pensionering invloed op gezondheid, en speelt sociaal contact daarbij een rol? Zulke vragen zijn met losse databronnen niet goed te beantwoorden.

Het belang van SHARE is gelegen in een aantal zaken:

- De wetenschappelijke kracht van SHARE is gebaseerd op de opzet als langlopend (longitudinaal) onderzoek waarin het dynamische karakter van het verouderingsproces vastgelegd kan worden.
- SHARE is belangrijk omdat het helpt begrijpen wat vergrijzing betekent voor Europa. Doordat het aantal ouderen toeneemt, ontstaan er grote maatschappelijke vragen over pensioenen, gezondheidszorg en de arbeidsmarkt. SHARE geeft inzicht in hoe ouderen leven, welke uitdagingen zij hebben en hoe gezondheid, inkomen en sociale relaties hun welzijn beïnvloeden.
- De gegevens uit SHARE worden gebruikt als betrouwbare basis voor beleid op Europees, nationaal en lokaal niveau. De Europese Commissie, maar ook organisaties zoals de OECD (*Organisation for Economic Co-operation and Development*) en de WHO (World Health Organization), gebruiken de gegevens voor beleid rond zorg, pensioenen en sociale bescherming. Ook nationale overheden maken er gebruik van. Dit heeft geleid tot vele beleidsdocumenten, bijvoorbeeld over pensioenhervormingen en gezond ouder worden.
- Daarnaast is SHARE wetenschappelijk van groot belang. Omdat dezelfde mensen jarenlang worden gevolgd, kunnen onderzoekers beter begrijpen hoe veranderingen in het leven oorzaak en gevolg hebben. De vergelijkbare dataverzameling in 28 landen maakt het mogelijk om verschillende verzorgingsstaten met elkaar te vergelijken.
- Hiermee dient SHARE een duidelijk algemeen belang: het levert kennis die nodig is om beleid te maken dat de levenskwaliteit van huidige en toekomstige generaties ouderen in Europa verbetert en de samenleving als geheel toekomstbestendig maakt.
- SHARE is afgestemd op zijn voorbeelden en zusterstudies, de Amerikaanse *Health and Retirement Study* (HRS) en de *English Longitudinal Study of Ageing* (ELSA), en heeft daarbij het voordeel dat het variaties in het overheidsbeleid, de cultuur en de geschiedenis van een groot aantal Europese landen omvat.

Het bovenstaande geeft aan dat er ruimschoots draagvlak is voor de Nederlandse deelname aan SHARE, omdat het onderzoek kennis en informatie genereert over het welzijn van 50-plussers, mede in relatie tot andere Europese landen.

ONDERZOEKSGROEP:

Om betrouwbare uitspraken over 50-plussers in Nederland te kunnen doen, moeten de onderzoekers werken met een willekeurige steekproef van de bevolking. Dat betekent dat iedereen in die groep een gelijke kans moet hebben om geselecteerd te worden. Het steekproefontwerp is bepaald door de Universiteit Utrecht en afgestemd met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) hebben inhoudelijk geen inspraak in het steekproefontwerp, omdat de onderzoeksinstelling zelf het doel en de middelen van het onderzoek bepaalt en daarmee ook bepaalt op welke wijze de doelgroep tot stand komt.

Het CBS trekt een steekproef uit haar eigen inputbestand (selectie). Het inputbestand bestaat uit A-nummers van ingezetenen van 50 jaar tot en met 72 jaar op peildatum 1 januari 2027. De selectie is het resultaat van een door het CBS getrokken steekproef die is gestratificeerd naar:

- Geslacht: man, vrouw;
- Geboortejaar in twee strata (geboortejaargroepen), elk met eigen steekproeffractie en een enkelvoudige aselecte trekking binnen het stratum:
    - 4.885 personen geboren in 1963 t/m 1976;
    - 908 personen geboren in 1955 t/m 1962;
      met een leeftijd tussen 50 jaar en 72 jaar op peildatum 1 januari 2027;
- Regio: Noord-Nederland (Groningen, Friesland, Drenthe), Zuid-Nederland (Zeeland, Noord-Brabant, Limburg), Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Flevoland), West-Nederland (Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland).

Aan de hand daarvan levert het CBS een lijst met A-nummers aan RvIG. RvIG zal aan de hand van deze lijst met A-nummers persoonsgegevens verstrekken uit de BRP. De persoonsgegevens worden via Secure Transfer verzonden aan de Universiteit Utrecht.

Om te voorkomen dat de doelpopulatie personen omvat die hebben aangegeven dat hun gegevens niet aan derden mogen worden verschaft, zal RvIG geen gegevens verstrekken van personen op wiens persoonslijst het gegeven ‘indicatie geheim’ als actief staat aangegeven. Het gegeven ‘indicatie geheim’ zelf behoeft derhalve niet te worden verstrekt.

UITVOERING ONDERZOEK:

Uit de BRP wordt op willekeurige wijze een groep van 5.793 personen geboren tussen 1955 en 1976 getrokken, in twee geboortejaargroepen: 4.885 personen geboren in 1963 tot en met 1976 en 908 personen geboren in 1955 tot en met 1962. Binnen iedere groep heeft iedereen een gelijke kans om gekozen te worden.

Voor iedere geselecteerde persoon worden alleen naam, adres, geboortedatum en geslacht gebruikt. Deze gegevens zijn noodzakelijk om de juiste personen te kunnen benaderen en om tijdens het contact te kunnen controleren dat daadwerkelijk de uit de BRP geselecteerde persoon wordt aangesproken.

De totale steekproef wordt niet in één keer uitgerold, maar in willekeurig samengestelde batches. De grootte van elke batch wordt vastgesteld in overleg met het veldwerkbureau. De Universiteit Utrecht verstrekt de BRP-gegevens in één keer aan het veldwerkbureau, waarna de Universiteit Utrecht de BRP-gegevens verwijdert. Het veldwerkbureau werkt vervolgens met batches: een volgende batch wordt pas vrijgegeven (bekeken) nadat de voorgaande batch een vooraf bepaald responspercentage heeft bereikt. Dit zorgt ervoor dat moeilijk bereikbare personen voldoende contactpogingen krijgen voordat de volgende groep wordt aangeschreven.

Zodra het totale streefaantal van 2.300 voltooide interviews is bereikt, worden de overige personen in de lopende batch op dezelfde wijze benaderd als de rest van die batch – het veldwerk voor die batch wordt volledig afgerond. Dit is erin gelegen dat het voor de representativiteit van het onderzoek beter is als de batch volledig wordt afgerond, omdat de kans dan groter is dat ook personen worden meegenomen die minder makkelijk bereikbaar zijn. De deelnemersgroep is niet representatief voor de gehele doelgroep als niet iedereen in de doelgroep evenveel kans heeft om gekozen te worden (*sampling bias* ofwel steekproefbias). Personen in batches die op dat moment nog niet zijn vrijgegeven, worden niet benaderd. Hun ruwe BRP-contactgegevens worden verwijderd bij het afronden van de laatste vrijgegeven batch. Voor personen in de lopende batch die wel zijn aangeschreven maar niet hebben gereageerd of deelgenomen, gelden de reguliere bewaartermijnen zoals beschreven onder ‘Bewaartermijn’.

Het veldwerkbureau ontvangt van iedere geselecteerde persoon uitsluitend de noodzakelijke BRP-gegevens (NAW-gegevens) om contact te kunnen opnemen. Zodra deze gegevens binnenkomen, worden naam- en adresgegevens apart en beveiligd opgeslagen in een afgeschermde omgeving. Tegelijkertijd krijgt elke respondent een interne onderzoekscode (*pidcom*) toegekend, zodat de inhoudelijke onderzoeksgegevens niet aan de naam gekoppeld hoeven te worden. Toegang tot de contactgegevens is daarbij strikt beperkt tot speciaal geautoriseerde medewerkers van het veldwerkbureau die deze gegevens nodig hebben voor hun werkzaamheden.

Het veldwerkbureau stuurt een uitnodigingsbrief naar de (potentiële) respondenten op basis van naam en adres. De (potentiële) respondenten) ontvangen zowel de aankondigingsbrief als de privacyverklaring per post. Als er geen reactie van de (potentiële) respondent komt waarin expliciet wordt aangegeven niet deel te willen nemen, gaat de interviewer toch langs (dit wordt aangegeven in de uitnodiging). Een (potentiële) respondent die niet wil deelnemen, kan dit mondeling aan de interviewer doorgeven.

Als de interviewer langsgaat, worden geboortedatum en geslacht gebruikt om te controleren of met de juiste persoon wordt gesproken. Dit is vooral belangrijk indien sprake is van huishoudens waar meerdere 50-plussers wonen. Het gesprek vindt plaats met een computerondersteund interview (CAPI). Tijdens het interview vraagt de interviewer naar leeftijd, geslacht en de samenstelling van het huishouden. De antwoorden, en niet de BRP-gegevens, worden gebruikt voor het onderzoek en de analyses. De antwoorden worden alleen opgeslagen onder de onderzoekscode (*pidcom*). De interviewer heeft via een tablet toegang tot de ruwe onderzoeksgegevens gedurende de gehele veldwerkperiode, voor zover nodig voor verduidelijking of correctie. Alle wijzingen worden bijgehouden in een auditlog. Er worden geen namen of adressen in het onderzoeksbestand gezet.

Met een paar basiskenmerken uit de BRP, zoals leeftijd, geslacht, en NUTS-3 regio, kijkt het onderzoeksteam of bepaalde groepen te weinig meedoen. Deze BRP-gegevens worden alleen gebruikt voor kwaliteitscontrole en niet als inhoudelijke onderzoeksgegevens.

Na afronding van de interviews (circa 6-7 maanden) worden de gegevens (die tijdens de interviews zijn verzameld) ongeveer een jaar lang gecontroleerd, opgeschoond en samengevoegd met eerdere metingen. Vervolgens worden de definitieve onderzoeksbestanden samengesteld.

Ongeveer 18 tot 24 maanden na de start van de dataverzameling wordt de eerste versie van de gegevens beschikbaar gesteld via het SHARE Research Data Center. Deze onderzoeksgegevens zijn gepseudonimiseerd. Onderzoekers kunnen de onderzoeksgegevens gebruiken nadat zij zich hebben geregistreerd en akkoord zijn gegaan met de geldende gebruiksvoorwaarden. Elke dataset (en wave) krijgt duidelijke documentatie en een vaste *Digital Object Identifier* (“DOI”), een unieke en permanente identificatiecode om zodoende de datasets en waves duurzaam vindbaar te maken.

Daarnaast kunnen de onderzoeksgegevens, met expliciete toestemming van de respondenten, worden gekoppeld aan registerdata via de microdatadiensten van het CBS. Het CBS ontvangt hiervoor gepseudonimiseerde onderzoeksgegevens gekoppeld aan identificerende gegevens van panelleden. Na koppeling worden de gegevens binnen de beveiligde CBS-omgeving beschikbaar gesteld aan gemachtigde onderzoekers. Deze koppeling wordt uitgevoerd door het CBS en verloopt volgens hun eigen voorwaarden voor microdataonderzoek.

Onderzoeksresultaten kunnen vervolgens worden gepubliceerd, bijvoorbeeld in wetenschappelijke artikelen. De informatie die in dergelijke openbare publicaties wordt opgenomen, is geanonimiseerd en niet herleidbaar tot individuele respondenten.

PRIVACY:

SHARE-NL werkt volgens en houdt zich aan de Algemene verordening gegevensbescherming ("AVG"). Voor het SHARE-onderzoek bestaat een uitgebreid privacy- en dataprotocol. Hierin staat beschreven hoe binnen SHARE met persoonsgegevens wordt omgegaan in alle fases van het onderzoek: van steekproef en dataverzameling tot verwerking en beschikbaarstelling aan onderzoekers.

SHARE-ERIC en de Universiteit Utrecht treden op als gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken voor de verwerking van persoonsgegevens binnen het SHARE-onderzoek en hebben hiervoor een gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken-regeling (*Joint Controller Arrangement*) gesloten conform artikel 26 AVG. De gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken-regeling is opgenomen als integraal onderdeel van de SHARE Consortium Agreement en regelt de verdeling van verantwoordelijkheden voor alle fasen van de gegevensverwerking, waaronder de naleving van de rechten van betrokkenen, de meldplicht bij datalekken en de beveiliging van de verwerking. De gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijken-regeling is tevens beschikbaar voor respondenten via de centrale SHARE-website.

De uitvoering van het veldwerk wordt verzorgd door een extern veldwerkbureau. Voor dit onderzoek zal met het veldwerkbureau een verwerkersovereenkomst worden afgesloten conform artikel 28 AVG. Hierin is onder meer vastgelegd aan welke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen voldaan moet worden.

Sinds Wave 10 maakt SHARE-NL gebruik van de applicatie SampleCTRL voor het beheer van de steekproef- en contactgegevens. Deze applicatie is beheerd door CentERdata, en ondergebracht op beveiligde servers binnen de Europese SHARE-infrastructuur. CentERdata is een wetenschappelijk instituut gevestigd in Nederland, en zal optreden als verwerker. CentERdata houdt zich bezig met de ontwikkeling en het onderhoud van de software die wordt gebruikt voor het beheer van steekproef- en contactgegevens.

Het onderzoek is beoordeeld en goedgekeurd door de Ethische Toetsingscommissie van de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht en de Ethische commissie van de Max-Planck-Gesellschaft (een Duitse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek). Het onderzoek valt niet onder de Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen en behoeft daarom geen goedkeuring van een Medisch Ethische Toetsingscommissie. Daarnaast is het onderzoek geregistreerd bij de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van de Universiteit Utrecht. De rol van de FG van de Universiteit Utrecht is ervoor zorgen dat de gegevensverzameling voldoet aan de wettelijke en ethische vereisten; wijzingen moeten aan de FG worden gemeld.

Beheer van, toegang tot en anonimiseren van onderzoeksgegevens

Binnen SHARE-NL wordt een strikt onderscheid gemaakt tussen drie categorieën gegevens, die elk een eigen beveiligingsregime, gebruiksdoel en bewaartermijn kennen:

- Categorie 1: Ruwe BRP-gegevens

  Deze worden uitsluitend gebruikt om geselecteerde personen aan te schrijven, te benaderen voor deelname en te identificeren. De BRP-gegevens worden beheerd door het veldwerkbureau en worden nooit gekoppeld aan de inhoudelijk onderzoeksgegevens.

- Categorie 2: Contactgegevens van eerdere deelnemers (ook: panelcontactgegevens)

  Gegevens die respondenten zelf hebben verstrekt (of geactualiseerd) in de huidige wave na contact met de interviewer, of in eerdere waves, en op basis waarvan zij in toekomstige Waves opnieuw kunnen worden benaderd. Deze zijn niet afkomstig uit de BRP, maar uit eerder verleende expliciete toestemming van de respondent.

- Categorie 3: Onderzoeksgegevens (ook: inhoudelijke onderzoeksgegevens)

  De inhoudelijke antwoorden die respondenten geven tijdens het face-to-face interview, over onderwerpen als gezondheid, werk, inkomen, etc. Deze gegevens worden opgeslagen onder een pseudonieme code (*pidcom*) en bevatten geen direct identificerende informatie.

Elke respondent krijgt in het onderzoek een interne identificatiecode, de zogenoemde *pidcom*, in plaats van dat zijn of haar naam wordt gebruikt. Voordat de onderzoeksbestanden beschikbaar worden gesteld aan onderzoekers (dit betreft gepseudonimiseerde datasets met antwoorden op vragenlijsten over gezondheid, werk, inkomen, sociale contacten en levensomstandigheden, zonder enige NAW-gegevens of herleidbare BRP-informatie), wordt de *pidcom* vervangen door een nieuwe pseudonieme identificatiecode (de '*mergeid*'). De *mergeid* is niet gekoppeld aan de adres- en contactgegevens van de respondent. De sleutel tussen de *pidcom* en de *mergeid* blijft uitsluitend bij het SHARE-coördinatieteam van SHARE-ERIC (SHARE Central).

Alle communicatie tussen de laptops/tablets van interviewers en de centrale server verloopt via versleutelde verbindingen. De systemen zijn zo ingericht dat toegang standaard is geblokkeerd en alleen wordt verleend wanneer dit aantoonbaar noodzakelijk is, waarbij alle toegang wordt vastgelegd in logs. Technische beheerders kunnen de systemen uitsluitend inzien voor onderhoud of ondersteuning en alleen na afstemming met het veldwerkbureau en SHARE-ERIC.

Bewaartermijn

Ruwe BRP-contactgegevens (Categorie 1), zoals hierboven aangegeven worden zo spoedig mogelijk na het eerste contact verwijderd. Concreet geld het volgende:

- Geaggregeerde informatie over aantal en soort contactmomenten worden gemaakt, uitgesplitst bij geboortejaar in drie groeperingen (1976-1970; 1969-1963; 1962-1955), NUTS-3 geografisch gebeid, en gender. Deze categorieën zijn afhankelijk van elkaar en worden alleen gebruikt om de kwaliteit van de huidige batch te tonen.
- Nadat de Universiteit Utrecht de BRP-contactgegevens heeft verstrekt aan het veldwerkbureau, verwijdert de Universiteit Utrecht deze gegevens.
- Wanneer een benaderde persoon aangeeft niet te willen deelnemen, worden zijn of haar ruwe BRP-contactgegevens verwijderd uit de systemen van het veldwerkbureau nadat de huidige gefaseerde batch verwerkt is.
- Wanneer een benaderde persoon wel deelneemt, worden de ruwe BRP-contactgegevens aan het einde van de veldwerkperiode verwijderd. Verdere contact tijdens de veldwerkperiode (bijvoorbeeld herinneringsbrieven) verlopen uitsluitend op basis van deze gegevens zolang het veldwerk loopt, daarna worden ze vervangen door de panelcontactgegevens (Categorie 2, zie hierboven) die de respondent zelf heeft verstrekt. Herinneringsbrieven zijn namelijk vaak al geprint vooraf aan het eerste contactmoment.
- Wanneer een geselecteerde persoon uit een nog niet vrijgegeven batch niet is benaderd (omdat het streefaantal contactmomenten al bereikt was zonder contact te kunnen leggen, of omdat de nodige aantal respondenten al bereikt zijn), worden de ruwe BRP-contactgegevens verwijderd zodra de laatst vrijgegeven batch wordt afgesloten.

De contactgegevens van respondenten die expliciet toestemming geven om in toekomstige Waves opnieuw te worden benaderd, worden bewaard. Hierna worden ze panelleden en worden hun zelf verstrekte contactgegevens opgeslagen als Categorie 2 (zie hierboven).

Rechten van betrokkenen

Voorafgaand aan het bezoek van de interviewer ontvangen (potentiële) respondenten per post de aankondigingsbrief en een Verklaring gegevensbescherming en vertrouwelijkheid. In deze verklaring wordt uitgelegd met welk doel hun gegevens worden gebruikt, hoe lang deze worden bewaard, welke maatregelen er zijn genomen om hun privacy te beschermen en welke rechten zij hebben op grond van de AVG. Toestemming voor deelname wordt mondeling gegeven aan de interviewer en opgenomen.

Op basis van de AVG kunnen respondenten hun gegevens inzien, laten corrigeren of laten verwijderen. Zij kunnen daarnaast verzoeken om beperking van het gebruik van hun gegevens, bezwaar maken tegen verwerking en, waar van toepassing, vragen om overdraagbaarheid van hun gegevens. Ook ontvangen respondenten de contactgegevens van de Functionaris Gegevensbescherming van SHARE-ERIC, van de Universiteit Utrecht en van het veldwerkbureau, en worden zij erop gewezen dat zij altijd de mogelijkheid hebben om een klacht in te dienen bij de Autoriteit Persoonsgegevens.

Geheimhouding en integriteit

Toegang tot ruwe BRP-contactgegevens (Categorie 1) is strikt beperkt tot:

- Geautoriseerde medewerkers van het veldwerkbureau, voor het uitvoeren van veldwerk.
- CentERdata, voor hosting en technisch beheer van de SampleCTRL software.

Alle medewerkers die betrokken zijn bij de verwerking van persoonsgegevens — bij het veldwerkbureau, CentERdata, SHARE-ERIC en de Universiteit Utrecht — zijn verplicht tot vertrouwelijke behandeling van de gegevens, zowel tijdens als na afloop van hun werkzaamheden, conform artikelen 28, 29 en 32 AVG. Interviewers worden voorafgaand aan het veldwerk getraind in de naleving van privacy- en geheimhoudingsregels.

BIJLAGE II

Bijlage bij artikel 2 van dit besluit.

RUBRIEK	OMSCHRIJVING
01	**PERSOON**
01.01.10	A-nummer persoon
01.02.10	Voornamen persoon
01.02.30	Voorvoegsel geslachtsnaam persoon
01.02.40	Geslachtsnaam persoon
01.03.10	Geboortedatum persoon
01.04.10	Geslachtsaanduiding
08	**VERBLIJFPLAATS**
08.11.10	Straatnaam
08.11.20	Huisnummer
08.11.30	Huisletter
08.11.40	Huisnummertoevoeging
08.11.50	Aanduiding bij huisnummer
08.11.60	Postcode
08.11.70	Woonplaatsnaam
08.12.10	Locatiebeschrijving

Toelichting

1. Algemeen

Inleiding

De Wet basisregistratie personen (Wet BRP) vormt de juridische basis voor de basisregistratie personen. In de basisregistratie personen zijn persoonsgegevens opgeslagen in de vorm van persoonslijsten.

De basisregistratie personen bevat gegevens over personen die zijn ingeschreven bij een van de gemeenten in Nederland. De gemeenten houden deze gegevens bij.

Verder zijn in de basisregistratie personen gegevens opgenomen van personen die buiten Nederland woonachtig zijn, de niet-ingezetenen. Deze registratie van niet-ingezetenen in de basisregistratie personen wordt aangeduid als de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI), waarvoor de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verantwoordelijk is. Over niet-ingezetenen wordt een beperkter aantal gegevens bijgehouden dan over ingezetenen. Onder niet-ingezetenen vallen ook de ingezetenen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, die in de Wet BRP ingezetenen van een openbaar lichaam worden genoemd. De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties houdt de gegevens van deze niet-ingezetenen ook bij in de RNI.

De Wet BRP biedt de grondslag voor systematische gegevensverstrekking over ingezetenen en niet-ingezetenen aan overheidsorganen en daartoe aangewezen andere organisaties. Bij de systematische verstrekking worden vanuit een centraal bestand op geautomatiseerde wijze persoonsgegevens uit de basisregistratie personen verstrekt.

Organisaties die in aanmerking komen voor systematische gegevensverstrekking

Allereerst komen overheidsorganen in aanmerking voor systematische gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen. Daarnaast kunnen ook organisaties die werkzaamheden verrichten met een gewichtig maatschappelijk belang daarvoor in aanmerking komen, indien deze werkzaamheden en deze organisaties op grond van artikel 3.3 van de Wet BRP zijn aangewezen. Voorts voorziet artikel 3.13 van de Wet BRP in systematische gegevensverstrekking aan onderzoeksinstellingen. Waar in het vervolg van deze toelichting zal worden gesproken over "de afnemer" worden daarmee zowel overheidsorganen als derden als onderzoeksinstellingen bedoeld.

Het autorisatiebesluit

Afnemers die systematisch gegevens verstrekt willen krijgen uit de basisregistratie personen dienen hiertoe een verzoek in bij de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het verzoek wordt gedaan in de vorm van een autorisatieaanvraagformulier. In dit formulier is aangegeven welke gegevens, over welke personen en voor welke taken de aanvrager op systematische wijze verstrekt wenst te krijgen. Het verzoek wordt getoetst, waarbij wordt uitgegaan van de beoordelingscriteria zoals deze zijn neergelegd in de Wet BRP en het Besluit basisregistratie personen (Besluit BRP). Onder meer bepalend is of en in hoeverre de verstrekking van de gegevens noodzakelijk is voor de goede vervulling van de taak van de aanvrager. Hierbij wordt steeds de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de personen, van wie de aanvrager gegevens verstrekt wenst te krijgen, gewaarborgd.

Na toetsing van het autorisatieverzoek wordt door de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een autorisatiebesluit ten behoeve van de aanvrager genomen. In dit autorisatiebesluit wordt bepaald welke gegevens over welke categorieën van personen en in welke gevallen aan de afnemer worden verstrekt. Aan het autorisatiebesluit kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden in het belang van een zorgvuldige en doelmatige gegevensverstrekking.

Het autorisatiebesluit wordt voor zover mogelijk technisch vertaald in een zogenoemde autorisatietabelregel. Aan de hand van de autorisatietabelregel wordt de geautoriseerde afnemer herkend en kan de gegevensverstrekking vanuit de basisregistratie personen geautomatiseerd afgewikkeld worden.

2. Toelichting op de wijzen van verstrekken

De systematische gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen kan op verschillende wijzen plaatsvinden. Op grond van dit besluit vindt de verstrekking op de volgende manieren plaats:

De selectieverstrekking van gegevens

Eenmalig worden persoonslijsten geselecteerd van ingezetenen van wie het A-nummer voorkomt op een lijst met nummers, die het CBS aanlevert aan de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens.

De lijst met A-nummers komt tot stand middels een steekproef door het CBS, aangevraagd door de onderzoeksinstelling. Het CBS levert de lijst met A-nummers aan de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens. De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens verstrekt vervolgens van de persoonslijsten behorend bij de nummers op de lijst een vastgestelde set gegevens.

Overige verstrekkingen

Door technische problemen kan het voorkomen dat het berichtenverkeer in een bepaalde periode niet of niet juist heeft plaatsgevonden. Indien een onderzoek is ingesteld of afgerond naar een gegeven of een verzameling van gegevens, wordt hiervan bij het verstrekte gegeven melding gedaan.

Indien gegevens worden opgevraagd van een persoonslijst die is opgeschort, hetgeen onder meer gebeurt indien een ingeschrevene is overleden of geëmigreerd, worden de reden en datum opschorting bijhouding van de persoonslijst meeverstrekt. Bij verstrekking van gegevens van een persoonslijst van een niet-ingezetene, is het van belang om aan te geven wanneer de gegevens op de persoonslijst geverifieerd zijn en welke organisatie de in een categorie opgenomen gegevens heeft aangeleverd. Om dit te bereiken, worden de verificatiegegevens of de gegevens over de aanleverende organisatie, voor zover die gegevens zijn opgenomen op de persoonslijst, meeverstrekt als er gegevens worden verstrekt uit een categorie waarin die gegevensgroepen voorkomen.

3. De verzending en ontvangst van berichten

Over de verstrekking van gegevens via alternatieve media, al dan niet naar aanleiding van infrastructurele wijzigingen, over de leverings- en selectiedata en over andere relevante onderwerpen dient overeenstemming te zijn met de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens.

4. De Universiteit Utrecht

Dit besluit is een autorisatiebesluit dat is genomen ten behoeve van de Universiteit Utrecht (in deze toelichting tevens genoemd: de onderzoeksinstelling).

De Universiteit Utrecht is een onderzoeksinstelling als bedoeld in artikel 44 van het Besluit basisregistratie persoonsgegevens.

Om als onderzoeksinstelling voor systematische gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen in aanmerking te komen, moet zijn voldaan aan de volgende voorwaarden:
- het onderzoek moet een algemeen belang dienen,
- de gegevens uit de basisregistratie personen moeten noodzakelijk zijn voor het betreffende onderzoek,
- de verzoeker dient te hebben aangetoond dat de nodige voorzieningen zijn getroffen teneinde te verzekeren dat verdere verwerking van de verstrekte gegevens uitsluitend geschiedt ten behoeve van het onderzoek en dat overigens is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad,

- de gegevens mogen slechts in geanonimiseerde vorm aan derden beschikbaar worden gesteld, tenzij de ingeschrevene uitdrukkelijk met de voorgenomen openbaarmaking van de hem betreffende gegevens heeft ingestemd,
- de verzoeker moet hebben aangetoond dat de systematische verstrekking van de gegevens noodzakelijk is voor een goede uitvoering van het onderzoek, en
- de Autoriteit Persoonsgegevens is over het verzoek om systematische gegevensverstrekking uit de basisregistratie personen gehoord.

De onderzoeksinstelling voldoet aan deze voorwaarden.

4.1. Het onderzoek van de onderzoeksinstelling

Een toelichting op het onderzoek waarvoor de onderzoeksinstelling gegevens verstrekt krijgt uit de basisregistratie personen is opgenomen in bijlage I van dit besluit.

4.2 Wijze van verstrekken aan de onderzoeksinstelling

De onderzoeksinstelling heeft voor de uitvoering van het hiervoor omschreven onderzoek systematische gegevensverstrekking nodig uit de basisregistratie personen. De onderzoeksinstelling krijgt hiervoor een eenmalige selectieverstrekking op basis van een lijst met A-nummers van ingezetenen die tot de doelgroep behoren.

Eenmalig worden de persoonslijsten geselecteerd van ingezetenen van wie het A-nummer voorkomt op de lijst en actueel voorkomt in de basisregistratie personen. De ingezetenen op de lijst zijn uitsluitend personen die op de selectiedatum tussen de 50 jaar en 72 jaar zijn.

Van de geselecteerde persoonslijsten worden de gegevens, opgenomen in bijlage II aan de onderzoeksinstelling verstrekt.

4.3 Toelichting te verstrekken gegevens

Identificeren
De gegevens uit Categorie 01 Persoon worden verstrekt om de juiste personen voor het onderzoek te selecteren. Hiermee kan uit de BRP op een willekeurige manier een groep personen worden getrokken die zijn geboren tussen 1955 en 1976. Om die reden is het noodzakelijk om de geboortedatum te verstrekken. De gegevens uit deze categorie worden tevens gebruikt om op de juiste wijze aan te kunnen schrijven, en te identificeren voor het interview.

De gegevens uit Categorie 01 Persoon maken het mogelijk om te controleren dat tijdens het interview daadwerkelijk wordt gesproken met de persoon die uit de BRP is geselecteerd. Dit is vooral belangrijk indien sprake is van huishoudens waar meerdere mensen in dezelfde leeftijdsgroep wonen.

Daarnaast worden kenmerken zoals leeftijd en geslacht gebruikt om te controleren of alle groepen voldoende meedoen aan het onderzoek. Dit helpt om te voorkomen dat bepaalde groepen ondervertegenwoordigd raken.

Koppeling CBS
Het A-nummer wordt verstrekt om de onderzoeksgegevens te kunnen koppelen aan registerdata van het CBS, wanneer deelnemers daar expliciete toestemming voor hebben gegeven.

Aanschrijven en afleggen van huisbezoeken
De actuele adresgegevens uit de Categorie 08 Verblijfplaats zijn nodig om de doelgroep correct aan te kunnen schrijven. Deze gegevens worden daarnaast ook gebruikt door de interviewers van het veldwerkbureau om huisbezoeken te plannen en af te leggen. Ook worden de gegevens uit Categorie 08 gebruikt om het werk in de verschillende regio's gefaseerd te organiseren en om – gedurende het onderzoek – na te gaan of er voldoende deelnemers zijn uit alle delen van Nederland.

5. Inlichtingenplicht

Teneinde de autorisatie actueel te houden dient de onderzoeksinstelling tijdig inlichtingen te verschaffen over wijzigingen die zich voordoen in het onderzoek, in de regelingen waarop het onderzoek is gebaseerd of wijzigingen in de gegevens uit de basisregistratie personen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het onderzoek. Het is de uitdrukkelijke verantwoordelijkheid van de onderzoeksinstelling om deze informatie onverwijld kenbaar te maken aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Eventuele gevolgen van onjuistheden in de autorisatie als gevolg van het niet of niet tijdig doorgeven van dergelijke wijzigingen komen voor de verantwoordelijkheid van de onderzoeksinstelling.

6. Publicatie

Dit besluit wordt gepubliceerd in de Staatscourant. Het besluit wordt tevens geplaatst op de internetpagina van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, publicaties.rvig.nl.